

ÖZÜRLÜLER ARAŞTIRMASININ
TEMEL GÖSTERGELERİ

Basic Indicators of
Disability Survey

Grafik	Sayfa Page	Graphic
1.1 Yaş grubuna göre özürlü nüfus oranı	7	1.1 The proportion of disabled population by age group
1.2 Yaş grubuna göre süreğen hastalığa sahip olan nüfus oranı	7	1.2 The proportion of population having chronic illnesses by age group
1.3 Tamamlanmış eğitim durumuna göre özürlü nüfus oranı	10	1.3 The proportion of disabled population by completed educational level
1.4 Tamamlanmış eğitim durumuna göre süreğen hastalığa sahip olan nüfus oranı	10	1.4 The proportion of population having chronic illnesses by completed educational level
1.5 Sosyal güvenliği olan özürlü nüfus oranı	17	1.5 The proportion of disabled population by social security
1.6 Sosyal güvenliği olan süreğen hastalığa sahip nüfus oranı	17	1.6 The proportion of population having chronic illnesses by social security
1.7 Sosyal güvenlik kurumuna göre özürlü nüfus oranı	19	1.7 The proportion of disabled population by social security institution
1.8 Sosyal güvenlik kurumuna göre süreğen hastalığa sahip olan nüfus oranı	19	1.8 The proportion of population having chronic illnesses by social security institution
1.9 Yaş grubu ve özrün türüne göre özürüllük oranı	22	1.9 The proportion of disability by age group and type of disability
1.10 Özrün türüne göre sonradan özürlü olan nüfus oranı	22	1.10 The proportion of subsequent disabled population by type of disability
Tablo		Table
1.1 Özürüllük oranı	6	1.1 The proportion of disability
1.2 Özürlü nüfusun medyan yaşı	8	1.2 Median age of disabled population
1.3 Okuryazarlık durumuna göre özürlü nüfus oranı	9	1.3 The proportion of disabled population by the status of literacy
1.4 Eğitim durumuna göre özürlü nüfus oranı	11	1.4 The proportion of disabled population by educational level
1.5 Medeni duruma göre özürlü nüfus oranı	13	1.5 The proportion of disabled population by marital status
1.6 İşgücü durumuna göre özürlü nüfus oranı	15	1.6 The proportion of disabled population by labor force status
1.7 Sosyal güvenliğe sahip olma ve kayıtlı olma durumuna göre özürlü nüfus oranı	18	1.7 The proportion of disabled population by having social security and the registration status of social security
1.8 Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılık durumuna göre özürlü nüfus oranı	20	1.8 The proportion of disabled population by the registration status of social security institutions
1.9 Özrün türüne göre özürlü nüfus oranı	21	1.9 The proportion of disabled population by type of disability
1.10 Özrün türü ve özrün ortaya çıkış zamanına göre özürlü nüfus oranı	23	1.10 The proportion of disabled population by type of disability and the appearance time of disability
1.11 Özrün nedenine göre dil ve konuşma özürlü nüfus oranı	24	1.11 The proportion of speaking disabled population by the cause of disability
1.12 Özrün türü ve doğuştan gelen özrün nedenine göre özürlü nüfus oranı	25	1.12 The proportion of disabled population by type of disability and cause of congenital disability
1.13 Özrün türü ve sonradan olan özrün nedenine göre özürlü nüfus oranı	27	1.13 The proportion of disabled population by type of disability and cause of subsequent disability
1.14 Özrün türü ve derecesine göre özürlü nüfus oranı	28	1.14 The proportion of disabled population by type of disability and degree of disability
1.15 Özrün türü ve tedavi olma durumuna göre özürlü nüfus oranı	29	1.15 The proportion of disabled population by type of disability and the status of being treated
1.16 Özrün türü ve cihaz kullanma durumuna göre özürlü nüfus oranı	30	1.16 The proportion of disabled population by type of disability and the status of using apparatus
1.17 Öze yönelik kurum ve kuruluşlardan beklentilere göre özürlü nüfus oranı	31	1.17 The proportion of disabled population by expectations from organizations

Kişilerin doğuştan veya sonradan herhangi bir hastalık veya kaza sonucu bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuşsal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle özürölü olması, süreğen (kronik) hastalığı olan kişilerin ise çalışma kapasitelerinin ve yaşamsal fonksiyonlarının engellenmesi, bu durumdaki kişilerin yaşamsal aktivitelerini kısmi ya da tam olarak engellemekte ve de en önemlisi sosyal yaşamlarını sürdürmelerini zorlaştırmaktadır.

Türkiye'de özürölü ve süreğen hastalığa sahip olan kişi sayısı, oranı ve bunlara ilişkin sosyo-ekonomik nitelikler hakkında yeterli bilgi bulunmamaktadır. Özürlü ve süreğen hastalığın ortaya çıkış nedeni ve olasılığı yaşa göre değişim gösterdiğinden özürlü veya süreğen hastalığı olanların yaşamsal faaliyetlerini yerine getirmede önemli farklılıklar yaşanması nedeniyle bu bölümde özürölü nüfus (ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma, zihinsel) ile süreğen hastalığı olan nüfus iki ayrı grupta incelenmiştir.

Özürlü Nüfus Oranları

Özürlü olan nüfusun toplam nüfus içindeki oranı % 12.29'dur. Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlülerin oranı %2.58 iken süreğen hastalığı olanların oranı ise % 9.70'dir. Özürlü olma oranları yaş grubu bazında incelendiğinde her iki grupta da ileri yaşlarda artmaktadır. Ancak, bu artış süreğen hastalığı olanlarda diğer özürlü grubundakilere göre daha fazladır. 0-9 yaş grubunda ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü olanların oranı % 1.54 iken 0-9 yaş grubunda süreğen hastalığa sahip olanların oranı % 2.60'tır. Bu oran, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü olanlarda 50-59 yaş grubu, süreğen hastalığı olanlarda ise 20-29 yaş grubunda yaklaşık iki katına çıkmaktadır (Tablo 1.1).

Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü nüfus cinsiyet ayrımında incelendiğinde, erkeklerin oranının daha yüksek olduğu, süreğen hastalığa sahip olan nüfusta ise kadınların oranının daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü olanların oranı kırdada daha yüksek iken süreğen

To be disabled because of loss of physical, mental, psychological, sensory and social abilities in various levels as a result of any illnesses or accidents from congenital or subsequently of people, and also to be obstructed of working capacity and vital functions of people having chronic illnesses obstruct vital activities of these people partially or completely and also it is important thing to make their social life difficult.

There is not enough information on the number and proportion of disabled people and people having chronic illnesses and also their socio-economic characteristics. They have important differences in realizing their living activities because of the cause and probability of the appearance time of disability varying according to the age. That is why, "the orthopedical, seeing, hearing, speaking, mental disability" and "chronic illness" were all examined in two different groups in this section.

Proportions of Disabled Population

Total disability proportion in the overall population is 12.29 %. The proportion of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is 2.58 % and the proportion of people having chronic illnesses is 9.70 % as well. When the proportion of these disabilities is examined by age groups, it is observed that proportion of disabled people increases in older ages. This is especially observed in people having chronic illnesses. While the proportion of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is 1.54 % in 0-9 age group, this proportion is 2.60 % for people having chronic illnesses in 0-9 age group. While the proportion of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is doubled in 50-59 age group, the proportion of people having chronic illnesses is doubled in 20-29 age group approximately (Table 1.1).

When the proportions are examined by sex, it is observed that while the proportion of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is higher in males, the proportion of people having chronic illnesses is higher in females. While the proportion of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is higher in rural, the

hastalığa sahip olanların oranı kentte daha yüksektir. Özürlülük oranı bölgelere göre incelendiğinde, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü olanların oranı % 3.22 ile en yüksek Karadeniz Bölgesinde, % 2.23 ile en düşük Marmara Bölgesinde gözlenmektedir. Süreğen hastalığı olanların oranı ise % 10.90 ile en yüksek Marmara Bölgesinde, % 7.18 ile en düşük Güneydoğu Anadolu Bölgesinde gözlenmektedir (Tablo1.1).

proportion of people having chronic illnesses is higher in urban. When the proportion of disability is examined by regions, it is observed that while Black Sea Region has the highest proportion with 3.22%, Marmara Region has the lowest proportion with 2.23 % for orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people. On the other hand, it is observed that while the proportion of people having chronic illnesses is the highest in Marmara Region with 10.90 %, this proportion is the lowest in Southeast Anatolia Region with 7.18 % (Table 1.1).

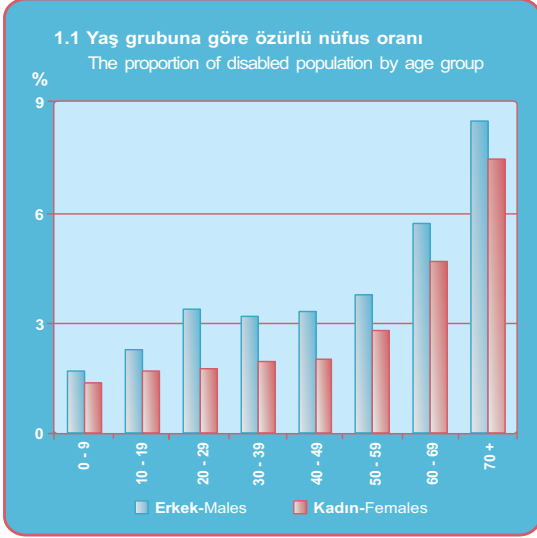
1.1 Özürlülük oranı

The proportion of disability

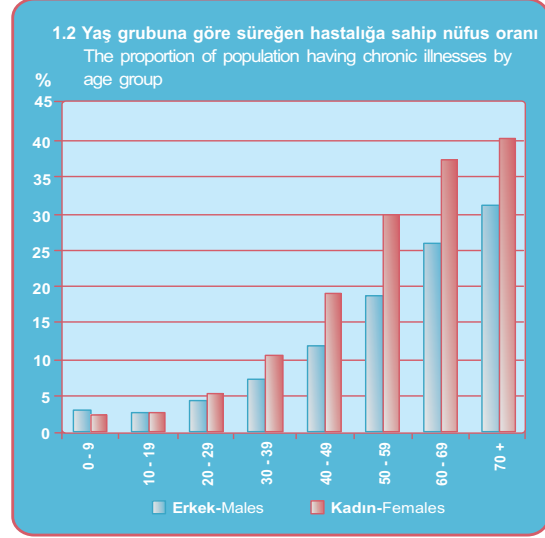
A. Toplam-Total B. Erkek-Males C. Kadın-Females

(%)

	Toplam özürlü nüfus Total disabled population			Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ve zihinsel özürlü nüfus Orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled population			Süreğen hastalığa sahip olan nüfus Population having chronic illnesses		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C
	Türkiye-Turkey	12.29	11.10	13.45	2.58	3.05	2.12	9.70	8.05
Yaş grubu Age group									
0-9	4.15	4.69	3.56	1.54	1.70	1.37	2.60	2.98	2.20
10-19	4.63	4.98	4.28	1.96	2.26	1.65	2.67	2.72	2.63
20-29	7.30	7.59	7.04	2.50	3.34	1.74	4.80	4.24	5.30
30-39	11.44	10.43	12.42	2.56	3.18	1.95	8.89	7.26	10.46
40-49	18.07	15.15	21.08	2.65	3.29	1.99	15.43	11.86	19.09
50-59	27.67	22.56	32.67	3.23	3.73	2.74	24.44	18.83	29.94
60-69	36.96	31.60	42.02	5.14	5.65	4.65	31.82	25.95	37.37
70+	43.99	39.77	47.77	7.89	8.45	7.38	36.10	31.32	40.39
Bilinmeyen Unknown	11.68	6.30	14.17	0.34	0.53	0.25	11.33	5.77	14.09
Yerleşim yeri Place of residence									
Kent -Urban	12.70	11.38	13.99	2.20	2.60	1.81	10.49	8.78	12.18
Kır-Rural	11.67	10.69	12.63	3.16	3.74	2.59	8.50	6.95	10.04
Bölge-Region									
Marmara-Marmara	13.13	11.66	14.59	2.23	2.60	1.87	10.90	9.05	12.73
Ege-Aegean	11.86	10.69	13.00	2.59	3.15	2.05	9.27	7.55	10.95
Akdeniz Mediterranean	12.16	11.15	13.15	2.60	2.99	2.21	9.56	8.16	10.93
İç Anadolu Central Anatolia	12.52	10.78	14.23	2.60	3.01	2.20	9.92	7.77	12.03
Karadeniz Black Sea	12.98	11.62	14.32	3.22	3.66	2.80	9.76	7.97	11.52
Doğu Anadolu East Anatolia	11.80	11.29	12.30	2.53	3.18	1.90	9.26	8.10	10.41
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	9.90	9.86	9.94	2.72	3.45	1.99	7.18	6.41	7.96

Veri için tablo 1.1'e bakınız.

For data, see table 1.1.

Yaş Yapısı

Medyan yaş, nüfusun yaş yapısının yorumlanmasında kullanılan bir göstergedir. Bu gösterge toplam nüfusu iki eşit parçaya bölen yaştır. Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürllüer için medyan yaş 33.86, süreğen hastalığı olanlar için 48.87'dir. Medyan yaş toplam nüfus için ise 26.24'tür. Bu değerlere göre toplam nüfusun yarısı 26 yaşından, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürllü olan nüfusun yarısı yaklaşık 34 yaşından ve süreğen hastalığı olan nüfusun yarısı da yaklaşık 49 yaşından daha büyük yaşlardadır. Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürllü nüfus, toplam nüfustan daha yaşlı bir nüfus yapısına sahip iken süreğen hastalığı olanların ise en yaşlı nüfus yapısına sahip olduğu görülmektedir (Tablo 1.2).

Özürllü nüfusta, kadınların medyan yaşı erkeklerden daha yüksektir. Ancak, cinsiyetler arası farklılaşma ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürllü olanlarda daha fazladır (Tablo 1.2).

Medyan yaş, bölge bazında incelendiğinde en düşük Güneydoğu Anadolu Bölgesinde görülmektedir (Tablo 1.2).

Age Structure

Median age is an indicator used in evaluation of age structure of population. This indicator is that age which divides population into two equal pieces. The median age for orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is 33.87 and the median age for people having chronic illnesses is 48.86. Median age for total population is 26.24 as well. According to these values, the half of population is older ages than the age of 26, the half of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is older ages than the age of 34 and also the half of people having chronic illnesses is older ages than the age of 49 approximately. While orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people have older population structure then total population structure, it is observed that people having chronic illnesses have the oldest population structure (Table 1.2).

In disabled population, median age of females is higher than that of males. But, the difference among sexes is higher in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people (Table 1.2).

When median age is examined by regions, the lowest median age is seen in Southeast Anatolia Region (Table 1.2).

1.2 Özürlü nüfusun medyan yaşı

Median age of disabled population

	Medyan yaş- Median age	
	Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ve zihinsel özürlü nüfus Orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled population	Süreçen hastalığa sahip olan nüfus Population having chronic illnesses
Türkiye - Turkey	33.86	48.87
Yerleşim yeri - Place of residence		
Kent - Urban	32.60	47.19
Kır - Rural	35.37	52.30
Cinsiyet - Sex		
Erkek - Males	32.95	47.60
Kadın - Females	35.50	49.71
Bölge - Region		
Marmara - Marmara	37.64	49.22
Ege - Aegean	37.90	51.59
Akdeniz - Mediterranean	31.32	47.90
İç Anadolu - Central Anatolia	35.92	51.47
Karadeniz - Black Sea	34.57	51.88
Doğu Anadolu - East Anatolia	27.12	42.69
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	26.21	38.90

Eğitim Durumu

Okuryazarlık Durumu

Özürlü nüfusun okuryazarlık durumu incelendiğinde, altı ve daha yukarı yaştaki kişilerden okuma yazma bilmeyenlerin oranı ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlülerde % 36.33 iken süreçen hastalığı olanlarda % 24.81 olduğu görülmektedir. Toplam nüfus için bu oran %12.94'tür. Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlülerde okuma yazma bilmeyenlerin oranı hem toplam nüfustan, hem de süreçen hastalığı olanlardan daha yüksektir. Toplam nüfus içerisinde her on kişiden yaklaşık bir kişi okuma yazma bilmemekte iken bu süreçen hastalığı olanlarda iki kişiye ve ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü olanlarda da dört kişiye çıkmaktadır (Tablo 1.3).

Okuma yazma bilmeyenlerin oranı kent-kır ayrımında incelendiğinde, kırdaki okuma yazma bilmeyen ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlülerin oranı % 43.44 iken bu oran kentte % 29.58'dir. Okuma yazma bilmeyen süreçen hastalığa sahip nüfus oranı ise kırdaki % 32.85 iken kentte % 20.49 olarak gözlenmektedir. Bu oran toplam nüfus için kentte %10.04, kırdaki ise %17.37'dir.

Educational Level

The Literacy Status

When the level of education of disabled population is examined, it is seen that while the illiteracy rate of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people six years of age and over is 36.33 %, this rate for people having chronic illnesses is 24.81 %. This rate for total population is 12.94 %. In orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people, illiteracy rate is higher than both total population and people having chronic illnesses. In total population, while approximately one person from ten persons is illiterate, this number increase to two persons in people having chronic illnesses and four persons in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people (Table1.3).

When the illiteracy rate is examined by urban-rural, it is observed that while illiteracy rate of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people in rural is 43.44 %, this rate is 29.58 % in urban. On the other hand, it is observed that while the illiteracy rate of people having chronic illnesses is 32.85 % in rural, this rate is 20.49 % in urban. This rate for total population is 10.04 % in

Her iki yerleşim yerinde de okuma yazma bilmeyen ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürllülerin oranı süreğen hastalığı olanların oranından daha yüksektir (Tablo 1.3).

Okuma yazma bilmeyenlerin oranı cinsiyet bazında ele alındığında, toplam nüfus, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürllü olan nüfus ve süreğen hastalığı olan nüfusun her üçünde de cinsiyetler arasında farklılık gözlenmektedir. Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürllü erkeklerde okuma yazma bilmeyenlerin oranı % 28.14, kadınlarda % 48.01 iken süreğen hastalığı olanlarda okuma yazma bilmeyenlerin oranı erkeklerde % 9.78, kadınlarda ise % 35.04'tür. Toplam nüfusta okuma yazma bilmeyenlerin oranı erkeklerde % 6.89, kadınlarda ise % 18.83'tür. Her üç nüfus grubunda da okuma yazma bilmeyen kadınların oranı erkeklerden daha yüksektir (Tablo 1.3).

urban and 17.37 % in rural. The illiteracy rate of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is higher than that of people having chronic illnesses in both urban and rural (Table 1.3).

Illiteracy rate is examined by sex, it is observed that in total population, orthopedically, seeing, hearing, speaking, mentally disabled people and people having chronic illnesses, there is difference between males and females. While illiteracy rate of orthopedically, seeing, hearing, speaking, mentally disabled people is 28.14 % for males and 48.01 % for females, illiteracy rate of people having chronic illnesses is 9.78% for males and 35.04 % for females. In total population, illiteracy rate is 6.89 % for males and 18.83 % for females. In every three population groups, the illiteracy rate of females is higher than that of males (Table 1.3).

1.3 Okuryazarlık durumuna göre özürllü nüfus oranı

The proportion of disabled population by the status of literacy
[6>yaş – age]

	(%)			
	Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ve zihinsel özürllü nüfus Orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled population		Süreğen hastalığa sahip olan nüfus Population having chronic illnesses	
	Okuma yazma bilmeyen Illiterate	Okuma yazma bilen Literate	Okuma yazma bilmeyen Illiterate	Okuma yazma bilen Literate
Türkiye - Turkey	36.33	63.67	24.81	75.19
Yerleşim yeri Place of residence				
Kent - Urban	29.58	70.42	20.49	79.51
Kır - Rural	43.44	56.56	32.85	67.15
Cinsiyet - Sex				
Erkek - Males	28.14	71.86	9.78	90.22
Kadın - Females	48.01	51.99	35.04	64.96
Bölge - Region				
Marmara - Marmara	26.62	73.38	17.54	82.46
Ege - Aegean	33.15	66.85	23.06	76.94
Akdeniz - Mediterranean	41.69	58.31	23.70	76.30
İç Anadolu Central Anatolia	29.89	70.11	19.53	80.47
Karadeniz - Black Sea	39.41	60.59	29.68	70.32
Doğu Anadolu East Anatolia	48.33	51.67	42.22	57.78
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	52.53	47.47	45.25	54.75

Okuma yazma bilmeyenlerin oranı bölgelere göre incelendiğinde, hem ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürliülerde hem de süreğen hastalığı olanlarda sırasıyla %52.53, % 45.25 ile en yüksek Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, en düşük ise sırasıyla %26.62, % 17.54 ile Marmara Bölgesinde gözlenmektedir (Tablo 1.3).

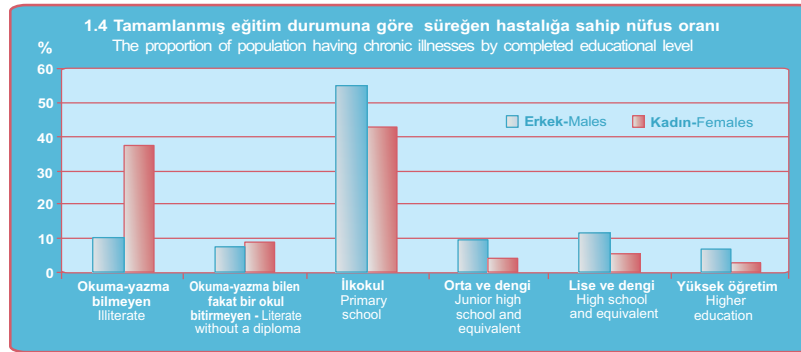
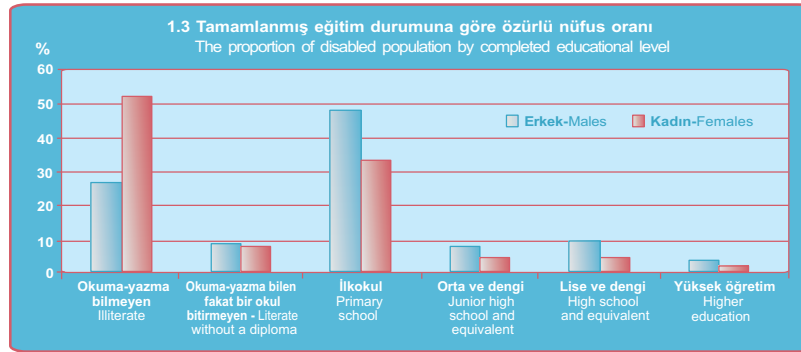
Tamamlanmış Eğitim Durumu

Ülkemizdeki eğitim sistemine göre yaklaşık olarak 25 yaşında örgün (resmi) eğitim tamamlanmaktadır. Bu nedenle, tamamlanmış eğitim durumu 25 ve daha yukarı yaştaki özürli kişiler için değerlendirilmiştir. Tamamlanmış eğitim düzeyine göre ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürliülerde okuma yazma bilmeyenlerin oranı % 36.37 ile süreğen hastalığı olanlardan (% 26.64) ve toplam nüfustan (% 15.51) daha yüksektir (Tablo 1.4).

When the illiteracy rate is examined by regions, in both orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people, and people having chronic illnesses, the illiteracy rate is the highest in Southeast Anatolia Region with 52.53 % and 45.25 %, and also the lowest in Marmara Region with 26.62 % and 17.54 % respectively (Table 1.3).

Completed Level of Education

Formal education is completed approximately in 25 years of age by education system in Turkey. Because of this, completed educational level is evaluated for disabled population of 25 years of age and over. According to the completed educational level, the rate of illiteracy in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is higher with 36.37 % than people having chronic illnesses (26.64%) and total population (15.51%) (Table 1.4).

Veri için tablo 1.4'e bakınız.

For data, see table 1.4.

Bitirilen okul durumu incelendiğinde, ilkököl mezunu olanların oranında ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma, zihinsel özürli olanlar ile süreğen hastalığı olanlar arasında önemli bir farklılık gözlenmektedir. Ancak, süreğen hastalığa sahip olanlarda yüksek öğretim mezunu olanların oranı, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürli olanların oranının yaklaşık iki katıdır.

It is seen that there is a fundamental difference in primary school graduates between orthopedically, seeing, hearing, speaking, mentally disabled and people having chronic illnesses. However, the rate of higher education of people having chronic illnesses is approximately doubled of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people. In every educational

Ortopedik, görme, işitme dil ve konuşma ile zihinsel özürli olanlarda tüm eğitim düzeylerinde kentteki oranlar kırdan, erkeklerin oranları ise kadınlardan daha yüksektir. Süreğen hastalığı olanlarda ilkokul mezunu olanların oranı kırdan daha yüksek iken ortaokul, lise ve yüksek öğretim mezunu olanların oranı kentte daha yüksektir (Tablo 1.4).

levels of orthopedically, seeing, hearing, speaking, mentally disabled people, the rate in urban is higher than that in rural and also the rate of males is higher than that of females. In people having chronic illnesses, while the rate of completed primary school is higher in rural, the rate of completed junior high school, high school and higher education is higher in urban (Table 1.4).

1.4 Tamamlanmış eğitim durumuna göre özürli nüfus oranı

The proportion of disabled population by completed educational level
[25 >= yaş- age]

	Bitirilen okul – Completed school (%)						
	Okuma yazma bilmeyen Illiterate	Okuma yazma bilen Literate	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen Literate but no school completed	İlkokul Primary school	Ortaokul veya dengi meslek okulları Junior high school and equivalent	Lise veya dengi meslek okulları High school and equivalent	Yüksek öğretim Higher education
Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ve zihinsel özürli nüfus Orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled population							
Türkiye - Turkey	36.37	63.62	7.69	40.97	5.64	6.90	2.42
Yerleşim yeri Place of residence							
Kent - Urban	27.40	72.58	6.85	42.75	8.00	10.62	4.36
Kır - Rural	45.36	54.64	8.54	39.17	3.31	3.16	0.47
Cinsiyet - Sex							
Erkek - Males	25.75	74.22	7.95	47.21	6.98	8.98	3.10
Kadın - Females	51.26	48.74	7.32	32.22	3.78	3.97	1.45
Bölge - Region							
Marmara - Marmara	25.22	74.78	8.22	48.28	5.87	8.36	4.04
Ege - Aegean	33.13	66.76	9.37	43.38	6.09	5.92	2.00
Akdeniz - Mediterranean	40.59	59.41	7.11	37.82	5.22	6.75	2.51
İç Anadolu							
Central Anatolia	29.43	70.57	7.62	44.24	7.64	7.78	3.28
Karadeniz - Black Sea	41.54	58.46	7.50	40.23	3.83	6.39	0.52
Doğu Anadolu							
East Anatolia	53.82	46.18	5.42	30.04	4.94	5.18	0.60
Güneydoğu Anadolu							
Southeast Anatolia	59.32	40.68	6.61	23.38	4.40	4.91	1.38
Süreğen hastalığa sahip olan nüfus Population having chronic illnesses							
Türkiye - Turkey	26.64	73.36	8.10	47.10	6.31	7.61	4.23
Yerleşim yeri Place of residence							
Kent - Urban	22.00	78.00	7.02	46.96	7.92	10.14	5.95
Kır - Rural	35.07	64.93	10.07	47.34	3.39	3.01	1.11
Cinsiyet - Sex							
Erkek - Males	10.16	89.84	7.42	54.41	9.50	11.43	7.07
Kadın - Females	37.33	62.67	8.54	42.35	4.25	5.14	2.39
Bölge - Region							
Marmara - Marmara	18.68	81.32	7.46	51.12	7.72	9.76	5.26
Ege - Aegean	24.69	75.31	8.80	51.81	5.62	5.64	3.44
Akdeniz - Mediterranean	25.85	74.15	7.65	48.19	6.81	7.87	3.63
İç Anadolu							
Central Anatolia	20.81	79.19	7.64	50.06	6.47	8.80	6.22
Karadeniz - Black Sea	31.96	68.04	10.70	44.82	4.70	5.08	2.75
Doğu Anadolu							
East Anatolia	47.18	52.82	5.58	34.65	4.80	5.51	2.28
Güneydoğu Anadolu							
Southeast Anatolia	51.81	48.19	9.99	26.83	4.65	5.01	1.71

Medeni Durum

Özürü nüfusun medeni durumu incelendiğinde, hiç evlenmemişlerin oranı ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürülerde % 34.41 iken süreğen hastalığı olanlarda %7.43, toplam nüfusta ise % 26.28'dir. Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürü nüfusta hiç evlenmemiş olanların oranı, hem toplam nüfustan hem de süreğen hastalığı olanların oranından daha yüksektir. Evli-ayrı yaşıyor ile boşanmış olanların oranı ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürü olanlarda (% 2.14) süreğen hastalığı olanlardan (% 1.92) daha yüksektir. Süreğen hastalığı olanlarda eşi ölmüş olanların oranı (%13.95), ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürü olanların oranından (%9.31) daha yüksektir (Tablo 1.5).

Özürü nüfusun medeni durumu yerleşim yeri bazında incelendiğinde, hiç evlenmemiş ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürü nüfus oranı kırdada daha yüksek iken diğer medeni durumların tümünde kentteki oran daha yüksektir. Süreğen hastalığı olanlarda ise evli olanların oranı kırdada daha yüksek iken diğer tüm medeni durumlardaki oranların kentte daha yüksek olduğu gözlenmektedir (Tablo 1.5).

Özürü nüfusun medeni durumu cinsiyet ayrımında incelendiğinde, hem ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürü olanlarda hem de süreğen hastalığı olanlarda evli olan erkeklerin oranının, kadınlardan daha yüksek olduğu, evli-ayrı yaşayan, boşanmış ve eşi ölmüş olan kadınların oranı ise erkeklerden daha yüksek olduğu gözlenmiştir (Tablo 1.5).

Marital Status

The marital status of disabled population is examined, it is observed that the proportion of never-married in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is 34.41 %. This proportion is 7.43 % for people having chronic illnesses and 26.28 % for total population, as well. The proportion of never-married in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is higher than that of both in people having chronic illnesses and total population. In orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people, the proportion of married-living separately and divorced people (2.14 %) is higher than that of people having chronic illnesses (1.92 %). The proportion of widowed in people having chronic illnesses, (13.95 %) is higher than that of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people (9.31 %) (Table 1.5).

When the marital status of disabled population is examined by place of residence, it is observed that while the proportion of never married in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled population is higher in rural, in other marital status, this proportion is higher in urban. On the other hand, it is observed that while the proportion of married in people having chronic illnesses is higher in rural, in other marital status, this proportion is higher in urban (Table 1.5).

When the marital status of disabled population is examined by sex, it is observed that In both orthopedically, seeing, hearing, speaking, mentally disabled people and people having chronic illnesses, while the proportion of married male population is higher than that of female population, the proportion of married-living separately, divorced and widowed female population is higher than that of male population (Table 1.5).

1.5 Medeni duruma göre özürli nüfus oranı

The proportion of disabled population by marital status
[15 >=yaş-age]

	Medeni durum- Marital status					(%)
	Hiç evlenmedi Never married	Evli Married	Evli-ayrı yaşıyor Married-living separately	Boşandı Divorced	Eşi öldü Widowed	
Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ve zihinsel özürli nüfus Orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled population						
Türkiye -Turkey	34.41	54.14	0.48	1.66		9.31
Yerleşim yeri Place of residence						
Kent - Urban	33.10	55.15	0.67	1.73		9.35
Kır - Rural	35.75	53.12	0.28	1.59		9.26
Cinsiyet - Sex						
Erkek - Males	34.70	60.88	0.25	1.06		3.11
Kadın - Females	34.01	44.52	0.80	2.51		18.16
Bölge - Region						
Marmara - Marmara	29.41	55.95	0.66	2.33		11.65
Ege - Aegean	31.69	56.74	0.46	1.83		9.28
Akdeniz Mediterranean	40.84	48.94	0.65	1.84		7.73
İç Anadolu Central Anatolia	29.80	58.51	0.38	1.45		9.86
Karadeniz Black Sea	39.49	50.73	0.16	1.52		8.10
Doğu Anadolu East Anatolia	39.14	51.38	0.54	0.85		8.09
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	38.62	52.65	0.44	0.73		7.56
Süreğen hastalığa sahip olan nüfus Population having chronic illnesses						
Türkiye -Turkey	7.43	76.70	0.57	1.35		13.95
Yerleşim yeri Place of residence						
Kent - Urban	8.03	75.62	0.68	1.67		14.00
Kır - Rural	6.32	78.70	0.38	0.76		13.84
Cinsiyet - Sex						
Erkek - Males	9.62	85.27	0.29	0.90		3.92
Kadın - Females	5.98	71.05	0.76	1.65		20.56
Bölge - Region						
Marmara - Marmara	7.45	75.67	0.58	1.78		14.53
Ege - Aegean	5.90	75.87	0.59	1.82		15.81
Akdeniz Mediterranean	8.36	77.08	0.79	1.41		12.36
İç Anadolu Central Anatolia	6.43	77.01	0.54	1.16		14.86
Karadeniz Black Sea	5.72	77.62	0.50	1.06		15.10
Doğu Anadolu East Anatolia	10.33	77.73	0.28	0.42		11.24
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	10.98	78.48	0.66	0.57		9.31

İşgücü Durumu

Bu bölümde, işgücüne ilişkin bilgiler 15 ve daha yukarı yaştaki özürlü nüfus için değerlendirilmiştir.

İşgücüne Katılım

Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü nüfus içinde işgücüne katılım oranı % 21.71 iken işgücüne dahil olmayan özürlü nüfus oranı % 78.29'dur. Süreğen hastalığı olanlarda ise işgücüne katılım oranı %22.87 iken işgücüne dahil olmayanların oranı % 77.13'tür. Diğer bir ifade ile özürlü olan kişilerden her beş kişiden biri işgücüne katılmaktadır (Tablo 1.6).

İşgücüne katılım oranı, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürliülerde kentte % 25.61, kırdada % 17.76 ile önemli bir farklılaşma gösterirken süreğen hastalığı olanlarda kent(%23.08) – kır(%22.48) arasında önemli bir farklılık görülmemektedir (Tablo 1.6).

İşgücüne katılım oranı, özürliülerde cinsiyet bazında önemli farklılık göstermektedir. Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü erkeklerde işgücüne katılım oranı % 32.22, kadınlarda % 6.71 iken süreğen hastalığı olan erkeklerde işgücüne katılım oranı % 46.58, kadınlarda bu oran %7.21'dir. Cinsiyetler arası farklılaşma süreğen hastalığı olanlarda daha fazladır. Her iki cinsiyette de süreğen hastalığı olanların işgücüne katılım oranları, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü olanların oranından daha yüksektir (Tablo 1.6).

İşgücüne katılım oranı bölge ayırımında incelendiğinde, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürliülerde en yüksek işgücüne katılım oranı % 24.75 ile Marmara Bölgesinde, en düşük işgücüne katılım oranı %7.38 ile Karadeniz Bölgesinde gözlenmekte iken süreğen hastalığı olanlarda en yüksek işgücüne katılım oranı % 25.97 ile Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, en düşük işgücüne katılım oranı % 18.67 ile İç Anadolu Bölgesinde gözlenmektedir (Tablo 1.6).

Labor Force Status

In this section, the information on labor force is evaluated for disabled population of 15 years of age and over.

Labor Force Participation

In orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled population, while the labor force participation rate is 21.71 %, population rate not in labor force is 78.29 %. On the other hand, in people having chronic illnesses, the labor force participation rate is 22.87 %, population rate not in labor force is 77.13 %. In other word, one of every five disabled persons participates labor force (Table 1.6).

While it is seen an important difference in labor force participation rate for orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people with 25.61 % in urban and 17.76 % in rural, it is not observed an important difference between urban (23.08 %) and rural (22.48 %) for people having chronic illnesses (Table 1.6).

Labor force participation rate by sex shows an important difference for disabled people. While labor force participation rate for orthopedically, seeing, hearing, speaking, mentally disabled people is 32.22 % for males and 6.71 % for females, this rate is 46.58 % for males and 7.21 % for females in people having chronic illnesses. The differences among sexes is more in people having chronic illnesses. Labor force participation rate for males and females in people having chronic illnesses is higher than that of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people (Table 1.6).

Labor force participation rate is examined by regions, while the highest labor force participation rate in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is in Marmara Region with 24.75 % and the lowest labor force participation rate is in Black Sea Region with 17.38 %, the highest labor force participation rate in people having chronic illnesses is in Southeast Anatolia Region with 25.97 % and the lowest labor force participation rate is in Central Anatolia Region with 18.67 % (Table 1.6).

1.6 İşgücü durumuna göre özürlü nüfus oranı

The proportion of disabled population by labor force status
[15>=yaş - age]

	İşgücüne katılma oranı Labor force participation rate	İşsizlik oranı Unemployment rate	(%) İşgücüne dahil olmayan nüfus oranı Population rate not in labor force
Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ve zihinsel özürlü nüfus Orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled population			
Türkiye - Turkey	21.71	15.46	78.29
Yerleşim yeri Place of residence			
Kent - Urban	25.61	17.43	74.39
Kır - Rural	17.76	12.58	82.24
Cinsiyet - Sex			
Erkek - Males	32.22	14.57	67.78
Kadın - Females	6.71	21.54	93.29
Bölge - Region			
Marmara - Marmara	24.75	10.48	75.25
Ege - Aegean	24.50	15.61	75.50
Akdeniz - Mediterranean	20.03	20.25	79.97
İç Anadolu Central Anatolia	22.51	16.04	77.49
Karadeniz - Black Sea	17.38	14.42	82.62
Doğu Anadolu East Anatolia	19.58	25.40	80.42
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	19.85	16.19	80.15
Sürekli hastalığa sahip olan nüfus Population having chronic illnesses			
Türkiye - Turkey	22.87	10.77	77.13
Yerleşim yeri Place of residence			
Kent - Urban	23.08	12.72	76.92
Kır - Rural	22.48	7.08	77.52
Cinsiyet - Sex			
Erkek - Males	46.58	10.28	53.42
Kadın - Females	7.21	12.84	92.79
Bölge - Region			
Marmara - Marmara	24.04	10.36	75.96
Ege - Aegean	25.60	11.56	74.40
Akdeniz - Mediterranean	24.10	11.81	75.90
İç Anadolu Central Anatolia	18.67	7.39	81.33
Karadeniz - Black Sea	19.76	9.23	80.24
Doğu Anadolu East Anatolia	23.97	12.67	76.03
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	25.97	15.89	74.03

İşsizlik

Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü olanlarda işsizlik oranı %15.46, süreğen hastalığı olanlarda %10.77'dir (Tablo1.6).

İşsizlik oranı, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürliülerde kentte %17.43, kırdada % 12.58 iken süreğen hastalığı olanlarda kentte % 12.72, kırdada % 7.08'dir. İşsizlik oranları kentte daha yüksektir. Ancak, bu farklılaşma süreğen hastalığı olanlarda daha fazladır (Tablo1.6).

İşgücüne katılım oranı, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma, zihinsel özürliüler ile süreğen hastalığı olan erkeklerde daha yüksek iken işsizlik oranı kadınlarda daha yüksektir. Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü erkeklerde işsizlik oranı %14.57, kadınlarda % 21.54 iken süreğen hastalığı olan erkeklerde işsizlik oranı % 10.28, kadınlarda ise % 12.84'tür. Her iki cinsiyette de işsizlik oranı ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürliülerde süreğen hastalığı olanların oranından daha yüksektir (Tablo1.6).

Sosyal Güvenlik Durumu

Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü olanların % 47.55'inin, süreğen hastalığı olanların ise % 63.67'sinin sosyal güvenliği bulunmaktadır (Tablo 1.7).

Sosyal güvenliği olan özürliülerin oranı kentte daha yüksektir. Sosyal güvenliği olan ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürliülerin oranı kentte % 59.27, kırdada % 35.15 iken bu oran süreğen hastalığı olanlarda kentte % 70.80, kırdada ise % 50.28'dir (Tablo1.7).

Sosyal güvenliğe sahip olanların oranı, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü kadınlarda % 51.41 iken erkeklerde % 44.84, süreğen hastalığı olan kadınlarda % 64.56, erkeklerde ise % 62.40'dır. Hem ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürliülerde hem de süreğen hastalığı olanlarda sosyal güvenliğe sahip olma oranları kadınlarda daha yüksektir (Tablo1.7).

Unemployment

Unemployment rate is 15.46 % for orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people and 10.77 % for people having chronic illnesses (Table 1.6).

While unemployment rate in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is 17.43 % in urban and 12.58% in rural, this rate in people having chronic illnesses is 12.72 % in urban and 7.08 % in rural. Unemployment rate is higher in urban than rural. But, this difference is much more higher in people having chronic illnesses (Table1.6).

While labor force participation rate in both orthopedically, seeing, hearing, speaking, mentally disabled people and people having chronic illnesses is higher for males, unemployment rate is higher for females. While unemployment rate in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is 14.57 % for males and 21.54 % for females, this rate is 10.28 % for males and 12.84 % for females in people having chronic illnesses. For both males and females, unemployment rate of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is higher than that of people having chronic illnesses (Table 1.6).

Social Security Status

47.55 % of orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people and 63.67 % of people having chronic illnesses have social security (Table 1.7).

The proportion of disabled people having social security is higher in urban. While the proportion of having social security in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is 59.27 % in urban and 35.15% in rural, this proportion in people having chronic illnesses is 70.80 % in urban and 50.28 % in rural (Table 1.7).

While the proportion of people having social security is 51.41 % for females and 44.84 % for males in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people, this proportion is 64.56 % for females and 62.40 % for males in people having chronic illnesses. The proportion of people having social security is higher for females in both orthopedically, seeing, hearing, speaking, mentally disabled people and people having chronic illnesses (Table 1.7).

Sosyal güvenliği olanların oranı, hem ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürü olanlarda hem de süreğen hastalığı olanlarda en yüksek İç Anadolu Bölgesinde gözlenirken en düşük oran ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürü olanlarda Doğu Anadolu Bölgesinde, süreğen hastalığı olanlarda ise Güneydoğu Anadolu Bölgesinde gözlenmektedir (Tablo1.7).

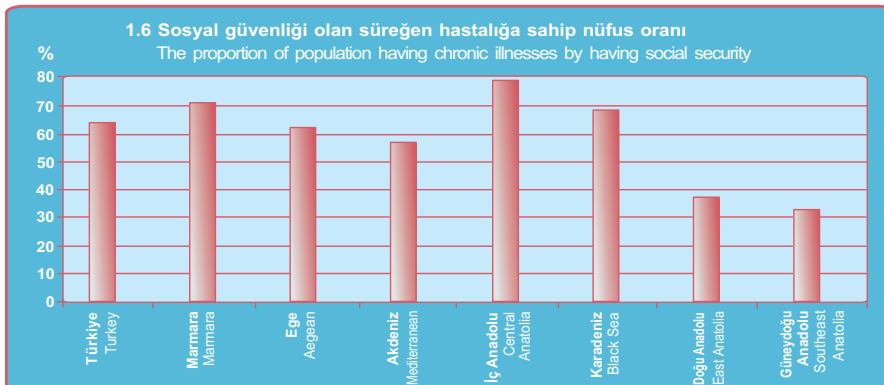
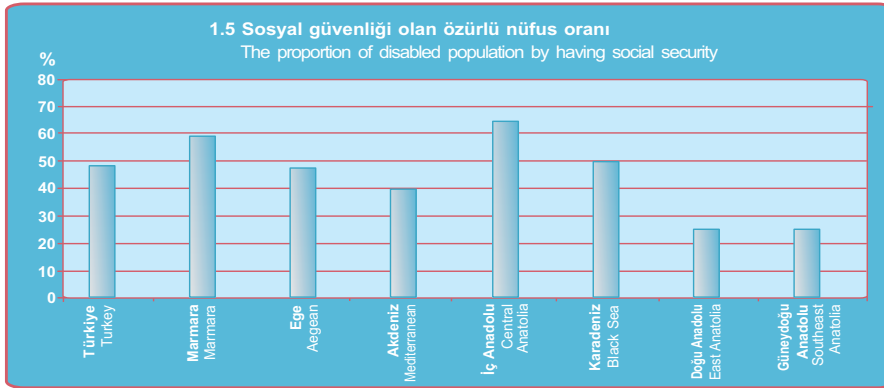
Sosyal güvenliği olanlardan ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürü olanların %45.21'inin, süreğen hastalığı olanların ise % 44.36'sının sosyal güvenlikleri kendi adlarındadır. Kendi adına sosyal güvenlikleri olanların oranı yerleşim yerleri arasında önemli bir farklılık göstermemektedir (Tablo 1.7).

Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürü olanlarda sosyal güvenliği kendi adına olanların oranı erkeklerde % 67.96, kadınlarda % 17.04'tür. Süreğen hastalığı olanlarda ise bu oran erkeklerde % 86.42, kadınlarda % 15.89'dur (Tablo 1.7).

While the proportion of having social security in both orthopedically, seeing, hearing, speaking, mentally disabled people and people having chronic illnesses is highest in Central Anatolia Region, this proportion is lowest in Eastern Anatolia Region for orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people and also Southeast Anatolia Region for people having chronic illnesses (Table 1.7).

44.21 % of orthopedically, seeing, hearing, speaking, mentally disabled people and 44.36% of people having chronic illnesses have social securities on behalf of them. The proportion of disabled people having social securities on behalf of them does not show a significant difference between urban and rural (Table 1.7).

While the proportion of having social security on behalf of them in orthopedically, seeing, hearing, speaking, mentally disabled people is 67.96 % for males and 17.04 % for females, this proportion is 86.42 % for males and 15.89% for females in people having chronic illnesses (Table 1.7).

Veri için tablo 1.7'ye bakınız.

For data, see table 1.7.

1.7 Sosyal güvenliğe sahip olma ve kayıtlı olma durumuna göre özürülü nüfus oranı

The proportion of disabled population by having social security and the registration status of social security

(%)

	Sosyal güvenlik durumu Social security status		Kayıtlılık durumu Registration status	
	Olan Having	Olmayan Not having	Kendi adına Own	Bağımlı Dependent
Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ve zihinsel özürülü nüfus Orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled population				
Türkiye - Turkey	47.55	52.45	45.21	54.79
Yerleşim yeri Place of residence				
Kent - Urban	59.27	40.73	44.86	55.14
Kır - Rural	35.15	64.85	45.84	54.16
Cinsiyet - Sex				
Erkek - Males	44.84	55.16	67.96	32.04
Kadın - Females	51.41	48.59	17.04	82.96
Bölge - Region				
Marmara - Marmara	58.69	41.31	47.54	52.46
Ege - Aegean	46.59	53.41	46.45	53.55
Akdeniz Mediterranean	38.97	61.03	38.34	61.66
İç Anadolu Central Anatolia	63.74	36.26	50.45	49.55
Karadeniz Black Sea	49.25	50.75	41.08	58.91
Doğu Anadolu East Anatolia	24.43	75.57	38.54	61.46
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	24.72	75.28	38.47	61.53
Süreğen hastalığa sahip olan nüfus Population having chronic illnesses				
Türkiye - Turkey	63.67	36.33	44.36	55.64
Yerleşim yeri Place of residence				
Kent - Urban	70.80	29.20	45.23	54.77
Kır - Rural	50.28	49.72	42.06	57.94
Cinsiyet - Sex				
Erkek - Males	62.40	37.60	86.42	13.58
Kadın - Females	64.56	35.44	15.89	84.11
Bölge - Region				
Marmara - Marmara	71.19	28.81	46.10	53.90
Ege - Aegean	62.35	37.65	44.54	55.46
Akdeniz Mediterranean	56.85	43.15	44.24	55.76
İç Anadolu Central Anatolia	79.00	21.00	44.87	55.13
Karadeniz Black Sea	68.10	31.90	42.74	57.26
Doğu Anadolu East Anatolia	37.50	62.50	39.79	60.21
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	33.01	66.99	37.51	62.49

Kendi adına sosyal güvenliği olanların oranı, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürli olanlarda en yüksek İç Anadolu Bölgesinde iken süregelen hastalığı olanlarda bu oran en yüksek Marmara Bölgesinde gözlenmektedir (Tablo 1.7).

Sosyal Güvenlik Kurumuna Kayıtlılık Durumu

Özürli nüfusun sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılık durumu incelendiğinde, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürli olanların % 56.64'nün Sosyal Sigortalar Kurumuna, % 19.38'nin Emekli Sandığına, %24.25'nin ise Bağ-kur'a kayıtlı olduğu görülmektedir. Süregelen hastalığına sahip olan nüfusun ise % 53.09'nun Sosyal Sigortalar Kurumuna, % 22.09'nun Emekli Sandığına, %23.93'nün ise Bağ-kur'a kayıtlı olduğu görülmektedir (Tablo 1.8).

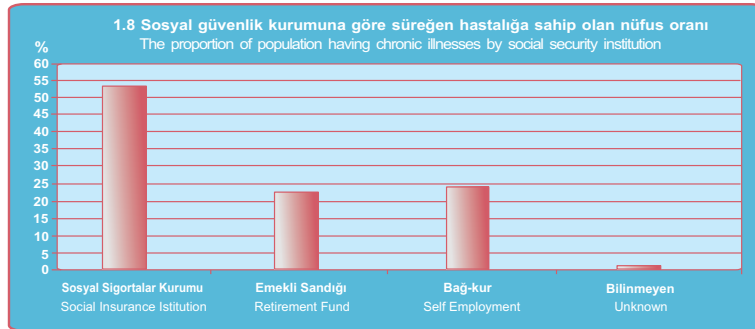
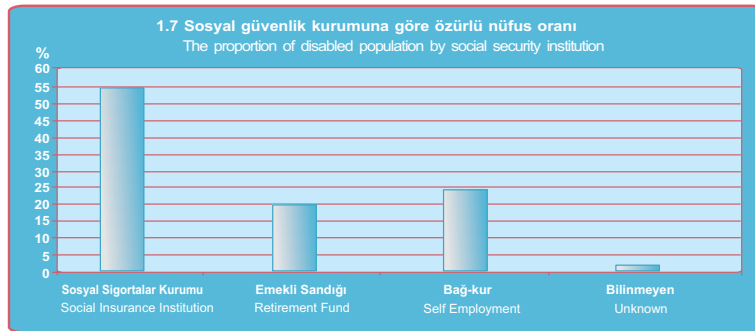
Sosyal güvenliğe kayıtlılık durumunda hem ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürli olanlarda hem de süregelen hastalığına sahip olanlarda cinsiyetler arasında önemli bir farklılık görülmemektedir (Tablo 1.8).

It is observed that while the proportion of population having social security on behalf of them in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people is highest in Central Anatolia Region, this proportion in people having chronic illnesses is highest in Marmara Region (Table 1.7).

The Registration of Social Security Institution

When the registration status of disabled people is examined, it is observed that 56.64 % of disabled people is registered to the Social Insurance Institution, 19.38 % of disabled people is registered to the Retirement Fund, 24.25 % of disabled people is registered to the Self Employment in orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled people. On the other hand, it is observed that 53.09 % of people having chronic illnesses is registered to the Social Insurance Institution, 22.09 % of people having chronic illnesses is registered to the Retirement Fund, 23.93 % of people having chronic illnesses is registered to the Self Employment (Table 1.8).

In both orthopedically, seeing, hearing, speaking, mentally disabled people and people having chronic illnesses, it is not seen an important difference among sexes (Table 1.8).

Veri için tablo 1.8'e bakınız.

For data, see table 1.8.

1.8 Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılık durumuna göre özürlü nüfus oranı

Proportion of disabled population by the registration status of social security institution

(%)

Sosyal güvenlik kurumu - Social security institution					
	Sosyal Sigortalar Kurumu Social Insurance Institution	Emekli Sandığı Retirement Fund	Bağ-kur Self Employment	Diğer Other	Bilinmeyen Unknown
Ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ve zihinsel özürlü nüfus Orthopedically, seeing, hearing, speaking and mentally disabled population					
Türkiye - Turkey	54.64	19.38	24.25	-	1.73
Yerleşim yeri Place of residence					
Kent - Urban	59.89	21.83	17.37	-	0.91
Kır - Rural	45.28	14.99	36.52	-	3.21
Cinsiyet - Sex					
Erkek - Males	55.36	19.02	23.63	-	1.99
Kadın - Females	53.76	19.81	25.01	-	1.42
Bölge - Region					
Marmara - Marmara	63.42	15.59	20.50	-	0.49
Ege - Aegean	54.24	17.57	27.80	-	0.39
Akdeniz - Mediterranean	48.95	19.20	31.85	-	0.00
İç Anadolu - Central Anatolia	46.64	23.50	24.89	-	4.97
Karadeniz - Black Sea	57.01	18.05	23.14	-	1.80
Doğu Anadolu - East Anatolia	51.11	28.84	20.05	-	0.00
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	51.84	21.93	24.08	-	2.15
Süreğen hastalığa sahip olan nüfus Population having chronic illnesses					
Türkiye - Turkey	53.09	22.09	23.93	0.03	0.86
Yerleşim yeri Place of residence					
Kent - Urban	56.38	24.01	19.00	0.04	0.57
Kır - Rural	44.36	17.04	36.98	0.01	1.61
Cinsiyet - Sex					
Erkek - Males	53.69	21.69	23.94	-	0.68
Kadın - Females	52.68	22.36	23.93	0.05	0.98
Bölge - Region					
Marmara - Marmara	61.78	17.65	20.15	0.05	0.37
Ege - Aegean	52.84	19.87	26.98	-	0.31
Akdeniz - Mediterranean	47.81	21.88	30.31	-	-
İç Anadolu - Central Anatolia	45.35	27.98	23.89	0.05	2.73
Karadeniz - Black Sea	52.04	21.80	25.44	0.03	0.69
Doğu Anadolu - East Anatolia	45.18	31.67	23.15	-	-
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	52.59	23.04	24.06	-	0.31

Bu bölümde, ortopedik, görme, işitme, dil ve konuşma ile zihinsel özürlü olanların özürlerine ilişkin nitelikler incelenmiştir.

In this section, it is evaluated the characteristics of disabled people by the type of disability which are orthopedical, seeing, hearing, speaking and mental disability.

Özürlülük Oranı

Özür türlerinin toplam nüfus içindeki yaygınlığının incelenmesi amacıyla her özür türü için özürlü nüfus oranı hesaplanmıştır. En yüksek özürlülük oranı ortopedik özürlerde gözlenirken en düşük özürlülük oranı işitme özürlerinde gözlenmektedir (Tablo 1.9).

Disability Proportion

It is calculated the proportion of disabled population for each the type of disability with aim to examine the widespread within the population. While the highest disability proportion is observed in orthopedically disabled people, the lowest disability proportion is observed in hearing disabled people (Table1.9).

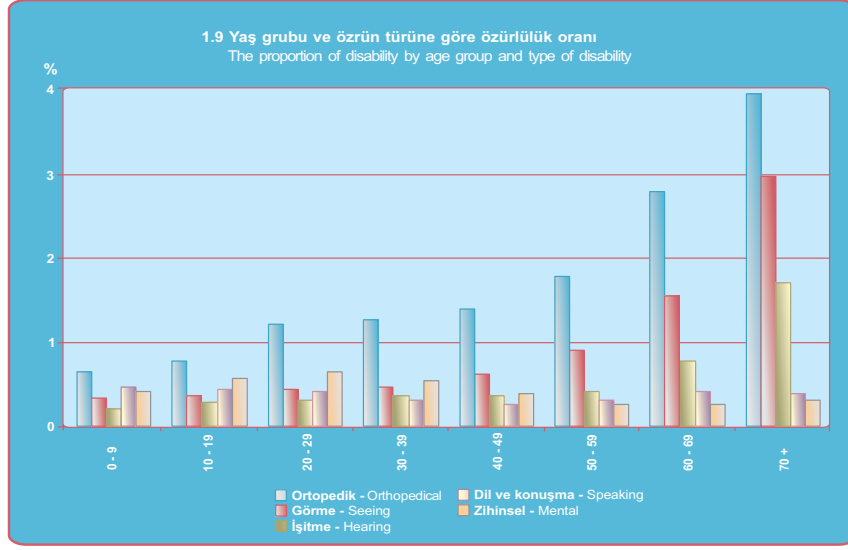
Yaşa göre özürlülük oranları incelendiğinde, ortopedik, görme ve işitme özürlerinde yaşla birlikte özürlülük oranı da artmaktadır (Tablo1.9).

When the proportion of disability is examined by age, it is observed that the disability proportion in older ages for orthopedical, seeing and hearing disabled people is higher than those in young ages (Table 1.9).

1.9 Özürlü türüne göre özürlü nüfus oranı

The proportion of disabled population by type of disability

	(%)				
	Ortopedik özürlü Orthopedical disability	Görme özürlü Seeing disability	İşitme özürlü Hearing disability	Dil ve konuşma özürlü Speaking disability	Görme özürlü Mental disability
Türkiye - Turkey	1.25	0.60	0.37	0.38	0.48
Yaş grubu - Age group					
0-9	0.64	0.33	0.20	0.46	0.42
10-19	0.77	0.36	0.29	0.43	0.58
20-29	1.21	0.45	0.32	0.42	0.65
30-39	1.26	0.46	0.35	0.31	0.54
40-49	1.39	0.62	0.35	0.26	0.39
50-59	1.79	0.91	0.41	0.30	0.26
60-69	2.80	1.56	0.77	0.41	0.27
70+	3.94	2.98	1.70	0.39	0.31
Yerleşim yeri Place of residence					
Kent - Urban	1.09	0.52	0.32	0.33	0.38
Kır - Rural	1.49	0.73	0.45	0.46	0.64
Cinsiyet - Sex					
Erkek - Males	1.48	0.70	0.41	0.48	0.58
Kadın - Females	1.02	0.50	0.33	0.28	0.38
Bölge - Region					
Marmara - Marmara	1.11	0.53	0.37	0.33	0.37
Ege - Aegean	1.19	0.61	0.36	0.38	0.53
Akdeniz Mediterranean	1.22	0.58	0.34	0.38	0.55
İç Anadolu Central Anatolia	1.27	0.63	0.37	0.38	0.50
Karadeniz -Black Sea	1.60	0.66	0.45	0.46	0.63
Doğu Anadolu East Anatolia	1.27	0.57	0.31	0.40	0.44
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	1.25	0.70	0.36	0.45	0.45

Veri için tablo 1.9'a bakınız.

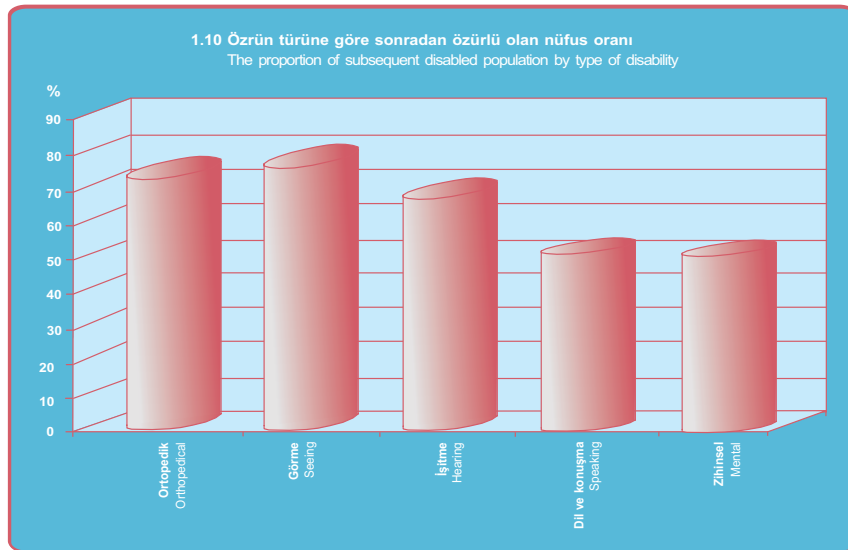
For data, see table 1.9.

Özrün Ortaya Çıkış Zamanı

Özrün ortaya çıkış zamanı doğuştan ve sonradan olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir. Özrün ortaya çıkış zamanı, özrün türüne göre incelendiğinde, ortopedik (%73.30), görme (%76.32) ve işitme (% 67.10) özürülülerde, sonradan özürülü olanların oranı daha yüksektir. Ancak, dil ve konuşma özürülü ile zihinsel özürülülerde doğuştan veya sonradan özürülü olma oranları arasında önemli bir farklılık gözlenmemektedir. Bu iki özür türünde doğuştan özürülü olma oranı sırasıyla %46.63 ve % 47.92'dir (Tablo 1.10).

The Appearance Time of Disability

The appearance time of disability is examined by congenital or subsequent. The proportion of subsequent disability in orthopedical (73.30 %), seeing (76.32 %) and hearing (67.10 %) disabled people is higher. But, it is not observed that there is no important difference between the proportion of congenital and subsequent disability in speaking and mentally disabled people. Among these two types of disabilities, the congenital disability proportions are 46.63 % and 47.92 % respectively (Table 1.10).

Veri için tablo 1.10'a bakınız.

For data, see table 1.10.

Özrünün ortaya çıkış zamanı kent-kır ayrımında incelendiğinde, tüm özür türlerinde doğuştan özürlü olanların oranının kırdan daha yüksek olduğu, iken sonradan özürlü olanların oranının ise kentte daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 1.10).

When the appearance time of disability is examined by urban and rural, it is observed that in all types of disability, while the proportion of congenital disabled people is higher in rural, the proportion of subsequently disabled people is higher in urban (Table 1.10).

Özrünün ortaya çıkış zamanı, cinsiyet ayrımında incelendiğinde görme ve işitme özürlü olanlarda cinsiyet ayrımında önemli bir farklılık gözlenmemektedir. Ortopedik, dil ve konuşma ile zihinsel özürlülerde, doğuştan özürlü olanların oranı kadınlarda daha yüksektir (Tablo 1.10).

When the appearance time of disability is examined by sex, it is observed that there is no significant difference among sexes in seeing and hearing disabled people. In orthopedically, speaking and mentally disabled people, the proportion of congenital disabled people is higher in females (Table 1.10).

1.10 Özrünün türü ve özrünün ortaya çıkış zamanına göre özürlü nüfus oranı

The proportion of disabled population by type of disability and the appearance time of disability

Yerleşim yeri Place of residence	Özrünün ortaya çıkış zamanı – The appearance time of disability								
	Doğuştan Congenital			Sonradan Subsequent			Bilinmeyen Unknown		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C
A. Toplam - Total B. Erkek - Males C. Kadın - Females (%)									
Ortopedik özürlü – Orthopedical disability									
Türkiye -Turkey	23.91	21.51	27.33	73.30	76.17	69.21	2.79	2.32	3.46
Kent - Urban	21.69	19.22	25.33	75.56	78.61	71.05	2.76	2.17	3.62
Kır - Rural	26.39	24.15	29.45	70.77	73.36	67.26	2.83	2.49	3.29
Görme özürlü – Seeing disability									
Türkiye -Turkey	20.41	20.46	20.35	76.32	76.49	76.09	3.27	3.05	3.56
Kent - Urban	19.78	19.06	20.69	77.77	78.21	77.20	2.45	2.73	2.10
Kır - Rural	21.10	21.88	19.93	74.75	74.75	74.76	4.15	3.38	5.31
İşitme özürlü – Hearing disability									
Türkiye -Turkey	29.49	29.14	29.92	67.10	68.13	65.85	3.41	2.73	4.24
Kent - Urban	24.59	23.83	25.43	71.80	73.66	69.71	3.61	2.51	4.85
Kır - Rural	34.81	34.53	35.17	62.00	62.52	61.32	3.20	2.96	3.51
Dil ve konuşma özürlü – Speaking disability									
Türkiye -Turkey	46.63	45.73	48.14	50.16	51.81	47.39	3.21	2.46	4.46
Kent - Urban	41.60	38.81	46.17	55.14	58.98	48.83	3.26	2.20	5.00
Kır - Rural	52.18	53.22	50.38	44.67	44.03	45.76	3.15	2.74	3.86
Zihinsel özürlü – Mental disability									
Türkiye -Turkey	47.92	46.12	50.64	49.89	51.98	46.73	2.19	1.90	2.63
Kent - Urban	45.99	42.17	51.23	51.65	56.09	45.56	2.36	1.74	3.21
Kır - Rural	49.68	49.45	50.05	48.29	48.51	47.92	2.03	2.03	2.04

Özrün Nedeni

Özrün nedeni, özrün ortaya çıkış zamanına bağlı olarak farklılık göstermesi nedeni ile doğuştan özürlü olanlar ve sonradan özürlü olanlar Araştırmada iki ayrı başlık altında incelenmiştir. Ancak, dil ve konuşma özürlülerde, nedenlerin doğuştan veya sonradan ayrımlarının net yapılamaması nedeni ile bu grup için özür nedenleri tek başlık altında incelenmiştir.

Dil ve Konuşma Özürlülerin Özür Nedeni

Dil ve konuşma özürlü olanlarda, hastalık %23.88 ile en önemli özür nedeni olarak ortaya çıkmaktadır. İkinci önemli neden % 15.90 ile genetik ve kalıtsal bozukluk, üçüncü önemli neden ise sırasıyla % 10.49 ve % 10.31 ile zeka geriliği ve işitme engeli nedenleri görülmektedir (Tablo 1.11).

İşitme engeli, genetik ve kalıtsal bozukluk nedenleri ile dil ve konuşma özürlü olanların oranı kırdan daha yüksek iken diğer nedenlerde bu oran kentte daha yüksektir. Zeka geriliği, duygusal problemler, kaza ve hastalık nedeni ile dil ve konuşma özürlü olanların oranı erkeklerde daha yüksek iken diğer nedenlerde bu oran kadınlarda daha yüksektir (Tablo 1.11).

The Cause of Disability

The cause of disability is evaluated under two titles in Survey because of differences observed between congenital and subsequent disabled people. But, the cause of speaking disability is evaluated under a single title because the cause of speaking disability is not separated as congenital or subsequent speaking disability.

The Cause of Disability of Speaking Disabled People

Among speaking disabled people, illness is the most important disability reasons with 23.88 %. The second important reason is the genetic and hereditary deformity causes with 15.90 %, the third important reason is mental disability and hearing disability with 10.49 % and 10.31% respectively (Table 1.11).

While the proportion of speaking disabled people because of hearing disability and, genetic and hereditary deformity is higher in rural, this proportion in other causes of speaking disability is higher in urban. While the proportion of speaking disabled people because of mental disability, emotional problems, accident and illness are higher in males, this proportion in other causes of speaking disability is higher in females (Table1.11).

1.11 Özrün nedenine göre dil ve konuşma özürlü nüfus oranı

The proportion of speaking disabled population by the cause of disability

(%)

	Özrün nedeni - Cause of disability									
	Genetik ve kalıtsal bozukluk Genetic and hereditary deformity	İşitme engeli Hearing disability	Zeka geriliği Mental disability	Beyin kanaması, beyin zedelenmesi, felç Cerebral hemorrhage, cerebral damage, paralysis	Duygusal problemler Emotional problems	Kaza Accident	Hastalık Illness	Diğer Other	Bilinmeyen Unknown	
Türkiye -Turkey	15.90	10.31	10.49	4.83	3.19	3.90	23.88	24.55	2.95	
Yerleşim yeri Place of residence										
Kent - Urban	14.88	10.19	11.46	5.17	4.10	5.30	24.63	20.87	3.40	
Kır - Rural	17.03	10.45	9.42	4.46	2.19	2.35	23.05	28.60	2.45	
Cinsiyet - Sex										
Erkek - Males	15.03	8.93	10.88	4.57	3.67	4.34	24.35	26.02	2.21	
Kadın - Females	17.36	12.63	9.84	5.28	2.38	3.15	23.10	22.06	4.18	

Doğuştan Olan Özrün Nedeni

Doğuştan olan özürler üç faktörden kaynaklanmaktadır. Bunlar genetik (genetik ve kalıtsal bozukluk ile kan uyuşmazlığı), hamilelik sırasında yaşanan sorunlar (annenin kullandığı ilaçlar, geçirdiği hastalıklar ve yetersiz/kötü beslenmesi) ve doğum sırasında yaşanan sorunlardır (doğum travması, doğum sırasında bebeğin oksijensiz kalması).

The Cause of Congenital Disability

The cause of congenital disability is based on three factors. These are genetic (genetic and hereditary deformity, and blood discordance), having problems during pregnancy (medicine used by mother, having illness and malnutrition) and having problems during delivery (birth trauma, baby lacking oxygen during delivery).

1.12 Özrün türü ve doğuştan olan özrün nedenine göre özürlü nüfus oranı

The proportion of disabled population by type of disability and cause of congenital disability

(%)

Yerleşim yeri Place of residence	Doğuştan olan özrün nedeni – The cause of congenital disability								
	Genetik ve kalıtsal bozukluk Genetic and hereditary deformity	Kan uyuşmazlığı Blood discordance	Doğum travması Birth trauma	Doğum sırasında bebeğin oksijensiz kalması Baby lacking oxygen during delivery	Annenin hamileliği sırasında kullandığı ilaçlar Medicine used by mother during pregnancy	Annenin hamileliğinde geçirdiği hastalıklar Infection of mother during pregnancy	Annenin hamileliğinde yetersiz/kötü beslenmesi Malnutrition of mother during pregnancy	Bilmiyor Do not know	Bilinmeyen Unknown
Ortopedik özürlü – Orthopedical disability									
Türkiye -Turkey	16.96	3.76	9.73	6.11	2.53	3.31	2.04	53.34	2.22
Kent -Urban	18.60	2.88	13.10	8.51	3.42	3.45	3.06	44.32	2.66
Kır-Rural	15.46	4.57	6.65	3.91	1.70	3.19	1.11	61.59	1.81
Erkek-Males	19.01	4.63	9.21	7.44	1.68	3.82	2.92	49.43	1.86
Kadın-Females	14.66	2.79	10.31	4.61	3.48	2.74	1.06	57.72	2.63
Görme özürlü – Seeing disability									
Türkiye -Turkey	23.42	5.38	4.75	4.20	2.30	4.19	2.11	51.91	1.73
Kent -Urban	23.87	5.14	6.02	5.57	2.59	3.73	1.34	50.26	1.48
Kır-Rural	22.96	5.62	3.46	2.80	2.01	4.65	2.90	53.60	1.99
Erkek-Males	22.11	4.72	5.66	5.13	2.09	3.97	2.99	52.63	0.71
Kadın-Females	25.22	6.29	3.50	2.92	2.60	4.49	0.91	50.92	3.14
İşitme özürlü – Hearing disability									
Türkiye -Turkey	19.74	6.45	6.03	1.35	1.60	4.41	1.03	54.99	4.40
Kent -Urban	22.23	6.56	6.69	1.15	2.21	4.31	0.54	51.30	5.02
Kır-Rural	17.83	6.37	5.53	1.50	1.13	4.48	1.41	57.82	3.92
Erkek-Males	19.56	6.96	6.95	1.78	1.31	5.00	1.51	53.40	3.53
Kadın-Females	19.96	5.86	4.96	0.85	1.94	3.71	0.47	56.85	5.41
Zihinsel özürlü – Mental disability									
Türkiye -Turkey	22.91	6.56	6.52	10.36	2.14	3.33	2.26	43.91	2.00
Kent -Urban	24.40	7.68	7.36	15.50	1.89	2.56	2.99	35.60	2.02
Kır-Rural	21.65	5.62	5.82	6.03	2.36	3.98	1.65	50.89	1.99
Erkek-Males	22.38	5.76	5.12	11.85	1.83	3.67	2.27	45.55	1.56
Kadın-Females	23.63	7.66	8.45	8.31	2.57	2.86	2.26	41.65	2.62

Doğuştan özürlü olanlarda, özrün nedenini bilmeyenlerin oranı tüm özür türlerinde %50'lere yakın bir orandadır. Bu durum doğuştan özürlü olanların özür nedeni konusunda bilgi sahibi olmadığını göstermektedir. Doğuştan olan özrün nedenini bilmeyenlerin oranı tüm özür türlerinde kırdan daha yüksektir. Ortopedik ve işitme özürlülerde doğuştan olan özrün nedenini bilmeyen kadınların oranı erkeklerden daha yüksektir. Genetik nedenlerden özürlü olanların oranı tüm özür türlerinde en yüksek düzeydedir. Genetik nedenlerden sonra tüm özür türlerinde ikinci sırada doğum sırasında yaşanan sorunlardan kaynaklanan nedenler izlenmektedir. Her iki nedende de kentteki oran kırdan, kadınlardaki oran da erkeklerden daha yüksek gözlenmektedir (Tablo 1.12).

Sonradan Olan Özürlü Nedeni

Sonradan özürlü olanların özür nedenleri incelendiğinde, kaza ve hastalık nedeniyle özürlü olanların oranı tüm özür türlerinde yüksek olduğu görülmektedir. Ortopedik özürlülerde kaza veya hastalık nedeni ile özürlü olanların oranı hemen hemen aynı iken diğer özür gruplarında (görme, işitme ve zihinsel özürlü) hastalık nedeni ile özürlü olanların oranı daha yüksektir (Tablo 1.13).

Hastalık ve kaza nedeniyle özürlü olanlar kent-kır ayrımında önemli bir farklılık göstermemektedir.

Kaza ve hastalık nedenleri cinsiyet ayrımında incelendiğinde, tüm özür türlerinde kaza nedeniyle özürlü olanların oranı erkeklerde daha yüksek iken hastalık nedeni ile özürlü olanların oranı kadınlarda daha yüksektir (Tablo 1.13).

Özrün Derecesi

Ortopedik özürlülerde, en fazla şekil bozukluğu gözlenmektedir. Organ yokluğu % 11.81'dir. Erkeklerde şekil bozukluğu ve organ yokluğu kadınlara göre daha fazla iken fonksiyon kaybı kadınlarda daha yüksektir. Görme özürlülerde bir gözün hiç görmemesi oranı en yüksektir. Her iki gözü görmeyenlerin oranı % 11.75'dir. Bir gözü görmeyen ya da iki gözü görmeyenlerin oranı kırdan daha yüksektir. İşitme özürlülerde, her iki kulağı hiç işitmeyenlerin oranının % 32.45 ile en yüksek orana sahip oldukları gözlenmektedir. Bunu ikinci sırada her iki kulağı az işitenler takip etmektedir. Her iki kulağı hiç duymayanların oranı kırdan ve kadınlarda daha yüksektir (Tablo 1.14).

The proportion of disabled people who do not know the cause of disability from congenital in all the types of disability is approximately 50 %. It shows that disabled people from congenital do not know the cause of their disabilities. This proportion in all types of disabilities is higher in rural. In orthopedical and hearing disabled people, this proportion for females is higher than males. Among all causes, these genetical reasons are the highest proportion. The second reason is to have problems during delivery, in all types of disabilities. In these two causes, it is observed that the proportion in urban is higher than rural. At the same time, it is seen that the proportion in females is higher than males (Table 1.12).

The Cause of Subsequent Disability

When the causes of subsequent disability are examined, it is seen that the proportion of accidents and illnesses is higher in all the types of disabilities. While the proportion of orthopedically disabled people because of accident and illness is almost same, the proportion of disabled people because of illnesses is higher in other types of disabilities (seeing, hearing and mentally disabled people) (Table 1. 13).

In both of the causes of disability (accident and illness), it is observed that there is no significant differences between urban and rural.

When the causes of accident and illness are examined by sex, it is observed that in all types of disabilities, while the proportion of disabled people because of accident is higher in males, the proportion of disabled people because of illness is higher in females (Table 1.13).

The Degree of Disability

It is observed that disfigurement is seen in orthopedically disabled people mostly. Organ deficiency is 11.81 %. While the proportion of disfigurement and organ deficiency in males is higher than in females, function loss is higher in females. The proportion of total seeing loss in one eye is the highest proportion in seeing disabled people. The proportion of blindness is 11.75 %. The proportion of total seeing loss in one eye and blindness is higher in rural. In hearing disabled people, the proportion of deaf is the highest proportion with 32.45 %. The mild loss in both ears follows the deaf. The proportion of deaf is higher in rural and also females (Table 1.14).

Dil ve konuşma özürliülerde, hiç konuşamayanların oranı % 45.93 ile en yüksek orana sahip olduğu gözlenmektedir. Zihinsel özürliülerin % 47.03'ü eğitilebilir ve öğretilbilir düzeyde özre sahiptir. Çok ağır düzeyde zihinsel özre sahip olanların oranı %19.66'dır (Tablo 1.14).

In speaking disabled people, it is observed that the proportion of speechless is the highest proportion with 45.93 %. 47.03 % of mentally disabled people have the level of being educated or taught. The proportion of disabled people having a higher idiocy is 19.66 % (Table1.14).

1.13 Özrün türü ve sonradan olan özrün nedenine göre özürli nüfus oranı

The proportion of disabled population by type of disability and cause of subsequent disability

Yerleşim yeri Place of residence	Sonradan olan özrün nedeni – The cause of subsequent disability								
	Kaza Accident	Hastalık Illness	İlaç kullanımı Using medicine	Zehirlenme Poisoning	Beslenme bozukluğu Malnutrition	Madde bağımlılığı Drug addict	Diğer Other	Bilmiyor Do not know	Bilinmeyen Unknown
Ortopedik özürli – Orthopedical disability									
Türkiye - Turkey	41.17	41.20	2.70	0.19	0.76	0.09	6.05	5.72	2.12
Kent - Urban	40.50	41.29	3.22	0.10	0.63	0.06	7.05	5.08	2.06
Kır - Rural	41.97	41.09	2.07	0.29	0.92	0.11	4.86	6.48	2.21
Erkek-Males	49.90	34.76	2.90	0.09	0.51	0.14	5.51	4.40	1.80
Kadın-Females	27.51	51.28	2.39	0.34	1.16	-	6.90	7.79	2.63
Görme özürli – Seeing disability									
Türkiye - Turkey	25.45	47.38	1.01	0.24	0.45	0.28	7.58	15.55	2.06
Kent - Urban	24.31	46.17	1.00	0.36	0.38	0.44	9.15	16.55	1.64
Kır - Rural	26.74	48.76	1.03	0.11	0.52	0.10	5.80	14.41	2.54
Erkek-Males	33.95	41.53	0.86	0.41	0.60	0.34	7.02	13.77	1.52
Kadın-Females	13.75	55.43	1.21	-	0.24	0.19	8.35	18.01	2.81
İşitme özürli – Hearing disability									
Türkiye - Turkey	11.03	58.44	1.12	-	0.25	-	14.42	2.60	12.15
Kent - Urban	12.01	58.37	1.50	-	0.31	-	13.02	2.43	12.36
Kır - Rural	9.79	58.54	0.64	-	0.17	-	16.17	2.81	11.89
Erkek-Males	14.05	57.37	0.95	-	0.32	-	12.00	3.24	12.08
Kadın-Females	7.26	59.78	1.32	-	0.17	-	17.44	1.79	12.24
Zihinsel özürli – Mental disability									
Türkiye - Turkey	9.33	54.98	1.49	0.84	0.66	-	10.83	18.27	3.61
Kent - Urban	9.54	56.77	1.59	0.81	0.62	-	10.88	16.21	3.59
Kır - Rural	9.12	53.23	1.40	0.87	0.71	-	10.79	20.27	3.62
Erkek-Males	10.19	53.62	1.66	1.21	0.50	-	9.84	19.39	3.58
Kadın-Females	7.87	57.25	1.21	0.21	0.93	-	12.49	16.39	3.65

1.14 Özürlü türü ve derecesine göre özürlü nüfus oranı

The proportion of disabled population by type of disability and degree of disability

(%)

Özürlü derecesi The degree of disability	Toplam Total	Kent Urban	Kır Rural	Erkek Males	Kadın Females
Ortopedik özürlü – Orthopedical disability (1)					
Şekil bozukluğu - Disfigurement	66.98	67.01	66.94	67.53	66.19
Fonksiyon kaybı - Function loss	56.71	58.72	54.48	55.24	58.80
Organ yokluğu - Organ deficiency	11.81	12.25	11.32	15.28	6.88
Bilinmeyen - Unknown	2.74	2.70	2.78	2.34	3.30
Görme özürlü – Seeing disability					
Her iki gözün de hiç görmemesi - Blind	11.75	8.26	15.56	11.39	12.25
Bir gözün az, bir gözün hiç görmemesi Total seeing loss in one eye, mild loss in another	18.06	18.48	17.60	18.23	17.82
Her iki gözün de az görmesi - Mild loss in both eyes	21.12	22.77	19.32	19.93	22.74
Bir gözün hiç görmemesi - One eye is blind	27.92	26.80	29.15	30.23	24.77
Şaşılık - Cross-eye	10.40	12.38	8.24	8.78	12.61
Diğer - Other	6.06	7.51	4.48	6.85	4.98
Bilinmeyen - Unknown	4.69	3.80	5.65	4.58	4.83
İşitme özürlü – Hearing disability					
Her iki kulak da hiç duymuyor - Deaf	32.45	25.79	39.67	31.53	33.56
Bir kulak az, diğeri hiç duymuyor Total hearing loss in one ear, mild loss in another	18.96	22.27	15.38	19.32	18.52
Her iki kulak da az duymuyor - Mild loss in both ears	24.90	24.60	25.23	26.15	23.40
Bir kulak hiç duymuyor - One ear is deaf	16.59	18.97	14.00	16.64	16.52
Diğer - Other	2.28	3.06	1.43	2.13	2.45
Bilinmeyen - Unknown	4.83	5.32	4.29	4.22	5.55
Dil ve konuşma özürlü – Speaking disability (1)					
Aşırı hızlı konuşuyor - Speaking quickly	4.03	5.14	2.81	3.88	4.28
Tutuk konuşuyor(kekeme) - Stammering	22.83	22.01	23.72	25.45	18.42
Yarım konuşuyor - Speech disorder	25.83	30.98	20.15	25.14	26.99
Ses bozukluğu var - Voice disorder	8.27	9.61	6.80	7.32	9.88
Burundan/genizden konuşuyor Speaking through one's nose	2.43	2.58	2.26	2.14	2.91
Hiç konuşamıyor(dilsiz) - Speechless	45.93	40.61	51.79	45.20	47.15
Bilinmeyen - Unknown	4.65	4.00	5.38	4.08	5.62
Zihinsel özürlü – Mental disability					
Eğitilebilir(Hafif) - Being educated	20.54	23.20	18.12	20.44	20.68
Öğretilebilir(Orta) - Being taught	26.49	27.45	25.63	28.85	22.94
İdiot(Ağır) - Idiocy	18.32	16.06	20.38	17.84	19.05
Çok ağır - Higher idiocy	19.66	19.69	19.64	17.83	22.42
Bilmiyor - Do not know	12.02	10.31	13.56	12.26	11.64
Bilinmeyen - Unknown	2.97	3.29	2.67	2.77	3.26

(1) Özürlü birey birden fazla özürlü derecesine sahip ise bu birey her bir özürlü derecesinde yer almıştır.

(1) if disabled person has more than one degree of disability, disabled person is included in every degree of disability.

Tedavi Olma Durumu

Özürülerin tedavi olma durumları özür türü bazında incelendiğinde, tedavi olan özürülerin oranı, ortopedik, görme ve işitme özürülerde %50'nin üzerindedir. Bu özür türlerinde özürülerin tedavi olma oranları sırasıyla %56.66, % 57.31, % 52.04'tür. Dil ve konuşma ile zihinsel özürülerin tedavi olma oranları ise sırasıyla % 32.92 ve % 42.95'tir. Tedavi olma oranı, en yüksek görme özürülerde gözlenirken, en düşük oran dil ve konuşma özürülerde gözlenmektedir. Tedavi olanların oranı, tüm özür türlerinde kentte daha yüksektir. Tüm özür türlerinde tedavi olan erkeklerin oranı ise kadınlardan daha yüksektir (Tablo 1.15).

The Status of Being Treated

When the status of being treated of disabled people is examined by the type of disability, the proportion of being treated of disabled people is above 50 % in orthopedical, seeing and hearing disability. In these disabilities, the proportions of being treated of disabled people are 56.66 %, 57.31 % and 52.04 % respectively. The proportion of being treated of speaking and mentally disabled people is 32.92% and 42.95 % respectively. While the proportion of being treated is the highest in seeing disabled people, this proportion is the lowest in speaking disabled people. In all types of disabilities, the proportion of being treated is higher in urban. Nevertheless, in all types of disabilities, the proportion of males being treated is higher than females (Table 1.15).

1.15 Özürün türü ve tedavi olma durumuna göre özürü nüfus oranı

The proportion of disabled population by type of disability and the status of being treated

A. Toplam - Total B. Erkek - Males C. Kadın - Females

Yerleşim yeri Place of residence	Tedavi olma durumu – The status of being treated											
	Tedavi yapılıyor Medical treatment is going on			Tedavi yapıldı Medical treatment was done			Tedavi yapılmadı Medical treatment was not done			Bilinmeyen Unknown		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Ortopedik özürü – Orthopedical disability												
Türkiye -Turkey	17.08	16.09	18.49	39.58	43.78	33.61	38.84	36.17	42.64	4.50	3.97	5.25
Kent - Urban	18.38	17.30	19.97	40.62	44.45	34.93	36.80	34.71	39.89	4.21	3.53	5.20
Kır - Rural	15.64	14.69	16.93	38.42	42.99	32.21	41.11	37.84	45.56	4.82	4.47	5.30
Görme özürü – Seeing disability												
Türkiye -Turkey	20.30	19.86	20.91	37.01	39.49	33.60	38.60	37.07	40.70	4.09	3.58	4.78
Kent - Urban	23.31	23.80	22.70	37.17	39.23	34.56	36.64	34.03	39.96	2.87	2.94	2.78
Kır - Rural	17.02	15.84	18.78	36.82	39.75	32.46	40.74	40.17	41.59	5.42	4.24	7.17
İşitme özürü – Hearing disability												
Türkiye -Turkey	13.02	13.00	13.04	39.02	40.79	36.89	43.61	42.78	44.61	4.35	3.43	5.46
Kent - Urban	15.00	14.30	15.79	41.92	43.59	40.05	38.36	38.71	37.97	4.72	3.40	6.20
Kır - Rural	10.87	11.68	9.81	35.88	37.95	33.20	49.29	46.91	52.40	3.96	3.47	4.59
Dil ve konuşma özürü – Speaking disability												
Türkiye -Turkey	11.27	11.09	11.57	21.65	23.90	17.87	63.02	61.40	65.74	4.07	3.61	4.83
Kent - Urban	13.80	12.64	15.69	22.02	24.16	18.52	60.81	60.51	61.31	3.37	2.69	4.48
Kır - Rural	8.48	9.41	6.88	21.24	23.61	17.13	65.45	62.36	70.76	4.84	4.61	5.23
Zihinsel özürü – Mental disability												
Türkiye -Turkey	18.07	18.25	17.79	24.88	25.84	23.43	54.08	53.16	55.48	2.97	2.75	3.30
Kent - Urban	23.74	23.18	24.50	24.66	26.78	21.77	48.52	47.53	49.89	3.07	2.51	3.84
Kır - Rural	12.92	14.08	11.01	25.07	25.04	25.11	59.14	57.92	61.13	2.87	2.95	2.75

Cihaz Kullanma Durumu

Cihaz kullanma durumuna ilişkin bilgiler zihinsel özürlüler dışındaki özür türleri için derlenmiştir. Cihaz kullanma oranı, ortopedik özürlülerde % 19.65, işitme özürlülerde ise %20.84'tür. Görme özürlülerde, bu oran %30.81'dir. Dil ve konuşma özürlülerde ise bu oran % 2.46'dır. Tüm özür gruplarında cihaz kullanma oranı kentte daha yüksektir. Ortopedik ve işitme özürlü erkeklerde cihaz kullanma oranı, kadınlara göre daha yüksek iken diğer iki özür grubunda (görme, dil ve konuşma) kadınların cihaz kullanma oranı daha yüksektir. Cihaz kullanma oranı, ortopedik ve görme özürlülerde en yüksek İç Anadolu Bölgesinde gözlenirken, işitme ile dil ve konuşma özürlülerde Marmara Bölgesinde gözlenmektedir (Tablo 1.16).

The Status of Using Apparatus

It is collected information on the status of using apparatus except mental disability. The proportion of using apparatus is 19.65 % in orthopedically disabled people and 20.84 % in hearing disabled people. This proportion is 30.81 % in seeing disabled people and also 2.46 % in speaking disabled people. In all types of disabilities, the proportion of using apparatus is higher in urban. While the proportion of using apparatus in orthopedically and hearing disabled males is higher than females, in other disabilities (seeing and speaking), this proportion is higher in females. While the proportion of using apparatus in orthopedically and seeing disabled people is the highest in Central Anatolia Region, this proportion in hearing and speaking disabled people is the highest in Marmara Region (Table 1.16).

1.16 Özürlü türü ve cihaz kullanma durumuna göre özürlü nüfus oranı

The proportion of disabled population by type of disability and the status of using apparatus

	Özürlü türü – The type of disability (%)			
	Ortopedik özürlü Orthopedical disability	Görme özürlü Seeing disability	İşitme özürlü Hearing disability	Dil ve konuşma özürlü Speaking disability
Türkiye - Turkey	19.65	30.81	20.84	2.46
Yerleşim yeri Place of residence				
Kent - Urban	21.11	36.76	26.01	3.04
Kır - Rural	18.06	24.32	15.25	1.83
Cinsiyet - sex				
Erkek - Males	20.32	30.10	21.91	2.29
Kadın - Females	18.70	31.78	19.56	2.75
Bölge - Region				
Marmara - Marmara	21.39	36.57	22.63	3.45
Ege - Aegean	21.53	28.04	21.37	2.66
Akdeniz - Mediterranean	20.02	27.50	20.28	2.91
İç Anadolu Central Anatolia	22.09	68.94	22.55	1.54
Karadeniz - Black sea	18.73	63.18	20.37	3.39
Doğu Anadolu East Anatolia	15.03	26.18	17.10	1.96
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	13.18	29.10	16.29	0.43

Özürlülerin Kurum ve Kuruluşlardan Beklentileri

Araştırma döneminde özürlü olan kişilerin kamu kurum ve kuruluşlardan en önemli beklentilerine ilişkin bilgiler alınmıştır. Bu çalışmaya göre özürlülerin en önemli beklentilerinin parasal katkı (% 61.22) olduğu gözlenmektedir. Parasal katkı yapılmasını isteyen özürlülerin oranı kırdaki % 68.03 iken kentte % 55.28'dir. Özürlü erkeklerin %59.34'ü, kadınların ise % 63.76'sı kurum ve kuruluşlardan parasal destek istemektedir.

The Expectations of Disabled People From Organizations

It is collected information on the most important expectations from organizations of disabled people during survey. According to this survey, the most important expectation of disabled people is financial support assistance (61.22 %). While the proportion of disabled people expecting financial support assistance is 68.03 % in rural, this proportion is 55.28 % in urban. 59.34 % of disabled males and 63.76% of disabled females want to get

Parasal katkı yapılmasını isteyen özürliilerin kırdada daha yüksek olması ve kadınların bu desteği daha çok istemesi kadınların gelirlerinin daha düşük olmasından kaynakladığı söylenebilir. Parasal destek isteyen özürliilerde en yüksek oran % 72.20 ile Karadeniz Bölgesi, en düşük oran ise % 53.76 ile Marmara Bölgesidir (Tablo 1.17).

financial support assistance from organizations. The proportion of disabled people requiring financial support is higher in rural and also females want to get much more financial support. That's why, it can be said that females have lower income in rural. In disabled people requiring financial support assistance, Black Sea Region has the highest proportion with 72.20 % and Marmara Region has the lowest proportion with 53.76 % (Table 1.17).

İş bulunmasına yardım edilmesinin en önemli beklenti olduğunu ifade eden özürliilerin oranı %9.55'dir. Bu beklenti kentte ve erkeklerde daha yüksektir. İş bulmaya yardımcı olma beklentisi erkeklerde % 12.33, kadınlarda %5.78'dir. Bu beklentinin en yüksek olduğu bölge ise Doğu Anadolu Bölgesidir (Tablo1.17).

The proportion of disabled people expecting working assistance is 9.55 %. This expectation is higher in urban areas and for males. This proportion is 12.33 % for males and 5.78 % for females. Eastern Anatolia region has the highest proportion with this expectation on being working assistance (Table 1.17).

En önemli beklentilerin iş bulunmasında yardımcı olunması, eğitim olanaklarının yaratılması ve yasal haklarının savunulması olduğunu ifade edenlerin oranı erkeklerde ve kentte daha yüksektir. En önemli beklentilerinin eğitim olanaklarının yaratılması ve yasal haklarının savunulmasının olduğunu ifade edenlerin oranı en yüksek olarak Marmara Bölgesinde gözlenmektedir (Tablo 1.17).

The proportion of disabled people requiring the assistance of finding job, the assistance of education and the defense of legal rights is higher in males and in urban. It is observed that the proportion of disabled people expressing the educational assistance and the defense of legal rights is high in Marmara Region (Table 1.17).

1.17 Özre yönelik kurum ve kuruluşlardan beklentilere göre özürliü nüfus oranı

The proportion of disabled population by expectations from organizations

(%)

Kurum ve kuruluşlardan beklentiler – The expectations from organizations

	Parasal katkıda bulunma Financial support	Eğitim olanakları yaratma Creation of educational opportunities	İş bulmaya yardım etme Helping to find job	Yasal hakları savunma Defense of legal rights	Evde uzman personel tarafından bakım ve tedavi hizmeti verme Having treatment and care services by health personnel at home	Diğer Other	Bilinmeyen Unknown
Türkiye - Turkey	61.22	3.31	9.55	3.51	4.12	13.53	4.76
Yerleşim yeri Place of residence							
Kent - Urban	55.28	4.23	10.20	4.60	4.71	15.37	5.60
Kır - Rural	68.03	2.25	8.80	2.26	3.45	11.41	3.80
Cinsiyet - sex							
Erkek - Males	59.34	3.63	12.33	4.10	2.97	12.65	4.98
Kadın - Females	63.76	2.88	5.78	2.72	5.67	14.72	4.46
Bölge - Region							
Marmara - Marmara	53.76	4.64	9.33	5.30	4.31	15.60	7.07
Ege - Aegean	64.40	3.06	8.53	3.13	4.27	11.72	4.90
Akdeniz Mediterranean	65.58	2.57	8.33	2.17	5.14	11.04	5.18
İç Anadolu Central Anatolia	56.34	4.06	10.43	3.51	3.95	19.29	2.41
Karadeniz Black Sea	72.20	0.59	9.17	3.86	2.36	11.82	-
Doğu Anadolu East Anatolia	64.86	2.66	12.01	2.69	2.53	12.82	2.43
Güneydoğu Anadolu Southeast Anatolia	66.47	2.67	10.24	1.62	5.07	5.90	8.03